

KUTSESTANDARD

Kohtukriminalistikaekspert, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kohtukriminalistikaekspert, tase 8	8

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Alkoholiekspertiis	Alkoholiekspert, tase 8
DNA-ekspertiis	DNA - ekspert, tase 8
Dokumendiekspertiis	Dokumendiekspert, tase 8
Hääleekspertiis	Hääleekspert, tase 8
Infotehnoloogiaekspertiis	Infotehnoloogiaekspert, tase 8
Jäljeekspertiis	Jäljeekspert, tase 8
Kiuekspertiis	Kiuekspert, tase 8
Kujutiseekspertiis	Kujutiseekspert, tase 8
Käekirjaekspertiis	Käekirjaekspert, tase 8
Liiklusekspertiis	Liiklusekspert, tase 8
Lõhkeainekspertiis	Lõhkeainekspert, tase 8
Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspertiis	Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspert, tase 8
Metalli- ja lasujäägiekspertiis	Metalli- ja lasujäägiekspert, tase 8
Narkootilise aine ekspertiis	Narkootilise aine ekspert, tase 8
Näoekspertiis	Näoekspert, tase 8
Põlevvedelikuekspertiis	Põlevvedelikuekspert, tase 8
Sõrmejäljeekspertiis	Sõrmejäljeekspert, tase 8
Toksikoloogiaekspertiis	Toksikoloogiaekspert, tase 8
Tulekahjuekspertiis	Tulekahjuekspert, tase 8
Tulirelvaekspertiis	Tulirelvaekspert, tase 8
Värvkatteekspertiis	Värvkatteekspert, tase 8

A-osa

KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Kohtukriminalistikaekspert on riiklikus ekspertiisiasutuses töötav kohtuekspert, kelle peamine tööülesanne on menetlusasjades ekspertiiside ja uuringute tegemine ning mitteõiguslikele eriteadmistele põhineva eksperdiarvamuse andmine.

8. taseme kohtukriminalistikaekspert teeb oma eriteadmiste valdkonnas ekspertiise ja uuringuid, mille alusel koostab kirjalikult põhjendatud eksperdiarvamuse. Kohtu kutsel osaleb ta kohtuistungil eksperdi või oma eriteadmiste valdkonnas asjatundjana. Lisaks ekspertiiside ja uuringute tegemisele tegeleb ta valdkonna arendamise, uute metoodikate ja valdkonda puudutavate seaduste väljatöötamise ning koolitamise ja juhendamise. Kohtukriminalistikaekspert on oma töös erapooletu, järgib konfidentsiaalsuse nõudeid, kohtuekspertiisiseadust ja riikliku ekspertiisiasutuse põhimäärust. Ta töötab üksi ja meeskonnas, töö eeldab suhtlemist teiste ekspertide ja menetlejatega, sh rahvusvahelist suhtlust.

Kohtukriminalistikaeksperti kutsealal on järgmised spetsialiseerumised:

Alkoholiekspert teeb kindlaks, kas on tegemist omavalmistatud või tööstusliku alkoholiga, samuti tuvastab puskariaparaate.

DNA-ekspert määrab DNA-proovis oleva inimpäritolu bioloogilise materjali DNA-profiili, võrdleb sündmuskoha proovide analüüsil saadud DNA-profiile isikute DNA-profiilidega ja viib läbi DNA-analüüsil baseeruvaid sugulusuuringuid.

Dokumendiekspert uurib turvadokumente ja teisi trükitooteid ning paberraha ja münte, tehes kindlaks, kas on tegemist ehtsate või võltsitud objektidega ning uurib kirjutaja tuvastamiseks tekste ja allkirju.

Hääleekspert parandab salvestuste arusaadavust, tuvastab kõneleja, määrab salvestiste õigsust ja transkribeerib kõnesid.

Infotehnoloogiaekspert otsib ja taastab kuritegeliku tegevuse tuvastamiseks andmekandjatelt informatsiooni ning testib elektroonikaseadmeid.

Jäljeekspert uurib jalatsi-, rehvi-, murdmisriista- jm jälgi ning võrdleb neid esitatud võrdlusmaterjaliga.

Kiuekspert uurib objektidel leiduvaid kiudusid ja karvu.

Kujutiseekspert parandab kujutava materjali kvaliteeti, eraldab sündmusega seotud kaadreid ja töötleb erivormingus videofaile ning võrdleb kujutisi.

Käekirjaekspert uurib kirjutaja tuvastamiseks tekste ja allkirju.

Liiklusekspert rekonstrueerib ja analüüsib liiklusõnnetusi, identifitseerib sõidukeid, analüüsib sõidukite vahelise kontakti toimumise võimalikkust.

Lõhkeaineekspert teeb kindlaks, kas on tegemist lõhkeainega või missugust lõhkeainet kasutati plahvatuse tekitamiseks.

Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspert uurib lõhkeseadeldisi, lõhkematerjale, pürotehnilisi tooteid ja nende osi ning plahvatusjärgseid fragmente.

Metalli- ja lasujäägiekspert teeb kindlaks, kas inimese kätel või riietel leidub tulirelvast pärinevaid osakesi, tuvastab metalli elementkoostise või metallijäljed objektidel, tuvastab ja klassifitseerib võltsmünte.

Narkootilise aine ekspert teeb kindlaks, kas ja millise narkootilise või psühhotroopse ainega on tegemist.

Näoekspert viib läbi näokujutiste otsinguid ja võrdlusi.

Põlevvedelikekspert uurib, kas tulekahju sündmuskohalt võetud objektides leidub põlevvedelike jälgi.

Sõrmejäljeekspert toob objektidel esile naha papillaarkurrustiku jäljed, hindab nende individualiseeritavust ja identifitseerib naha papillaarkurrustiku jälgede alusel isiku.

Toksikoloogiaekspert uurib joobeseisundi tuvastamiseks, mürgistuse või surma põhjuse kindlakstegemiseks, milliseid aineid isiku bioloogilised materjalid sisaldavad. Toksikoloogiaekspert uurib ka, milliseid aineid sisaldavad muud bioloogilist materjali sisaldavad maatriksid (näiteks reovesi, kasutatud süstlad).

Tulekahjuekspert teeb kindlaks tulekahjukolde asukoha, uurib objekti süttimise võimalikkust kontrollitavast süüteallikast ja tuvastab tulekahju tehnilise tekkepõhjuse.

Tulirelvaeexpert uurib tulirelvi, laskemoona, nende komponente, laskmisel tekkivaid jälgi ja lasu asjaolusid.

Värvkatteekspert uurib ühe värvitud eseme värviosakeste leidumist teisel esemel.

Kohtukriminalistikaeksperti tööaeg on fikseeritud, aga võib esineda töötamist väljaspool tööaega. Töö on pingeline ja nõuab vaimset pingutust. Tööülesannete täitmisel võib kokku puutuda erinevate ohuteguritega sõltuvalt spetsialiseerumisest. Kohtukriminalistikaekspert töötab valdavalt sisetingimustes, vajadusel sündmuskohal või uuritava objekti asukohas.

Kohtukriminalistikaeksperti kutsealal on lisaks 8. tasemele ka 7. taseme kohtukriminalistikaekspert.

A.2 Tööosad

A.2.1. Ekspertiiside ja uuringute tegemine

A.2.2. Osalemine kohtuistungil

A.2.3. Valdkonna arendamine

A.2.4. Koolitamine, juhendamine ja valdkonna populariseerimine

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Alkoholiekspertiis

A.2.5. Alkoholiekspertiisi tegemine

DNA-ekspertiis

A.2.6. DNA-ekspertiisi ja -uuringu tegemine

Dokumendiekspertiis

A.2.7. Dokumendiekspertiisi ja uuringu tegemine

Hääleekspertiis

A.2.8. Hääleekspertiisi tegemine

Infotehnoloogiaekspertiis

A.2.9. Infotehnoloogiaekspertiisi tegemine

Jäljeekspertiis

A.2.10. Jäljeekspertiisi ja uuringu tegemine

Kiuekspertiis

A.2.11. Kiuekspertiisi ja uuringu tegemine

Kujutiseekspertiis

A.2.12. Kujutiseekspertiisi tegemine

Käekirjaekspertiis

A.2.13. Käekirjaekspertiisi ja uuringu tegemine

Liiklusekspertiis

A.2.14. Liiklustehnilise ekspertiisi tegemine

A.2.15. Liiklustrassoloogia ekspertiisi tegemine

Lõhkeaineekspertiis

A.2.16. Lõhkeaineekspertiisi tegemine

Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspertiis

A.2.17. Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspertiisi ning uuringu tegemine

Metalli- ja lasujäägiekspertiis

A.2.18. Metalli- ja lasujäägiekspertiisi tegemine

Narkootilise aine ekspertiis

A.2.19. Narkootilise aine ekspertiisi ja uuringu tegemine

Näoekspertiis

A.2.20. Näotuvastusekspertiisi ja uuringu tegemine

Põlevvedelikuekspertiis

A.2.21. Põlevvedelikuekspertiisi tegemine

Sõrmejäljeekspertiis

A.2.22 Sõrmejäljeekspertiisi ja uuringu tegemine

Toksikoloogiaekspertiis

A.2.23. Toksikoloogiaekspertiisi ja uuringu tegemine

Tulekahjuekspertiis A.2.24. Tulekahjuekspertiisi ja uuringu tegemine
Tulirelvaekspertiis A.2.25. Tulirelvaekspertiisi ja uuringu tegemine
Värvkatteekspertiis A.2.26. Värvkatteekspertiisi tegemine
Valitavad tööosad
A.2.27. Paberrahaekspertiisi ja uuringu tegemine (Dokumendiekspert) A.2.28. Mündiekspertiisi ja uuringu tegemine (Dokumendiekspert, metalli- ja lasujäägiekspert) A.2.29. Käekirjaekspertiisi ja uuringu tegemine (Dokumendiekspert)
A.3 Kutsealane ettevalmistus
8. taseme kohtukriminalistikaekspertil on vähemalt II astme kõrgharidus (magistrikraad või magistritasemel haridusega võrdsustatud haridus või doktorikraad). Kutseoskused on omandatud töö käigus.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Osakonnajuhataja-kohtuekspert, peakohtuekspert, kohtuekspert
A.5 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Regulatsioon puudub
A.6 Tulevikuoskused
Innovatsiooni ja uute tehnoloogiatega kohanemise oskus. Säilenõtkuse arendamine – kiire hakkama saamine muutuste ja väljakutsetega, mis panevad proovile vastupidavuse, kohanemisvõime ja meeskonnadünaamika.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kohtukriminalistikaekspert, tase 8 kutse moodustub üldoskustest, kohustuslikest, spetsialiseerumisega seotud ja valitavatest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutud üldoskuste (B.2) ja kohustuslike kompetentside (B.3.1–B.3.4) tõendamine ning tuleb tõendada vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsid: Alkoholiekspert, kompetents B.3.5; DNA-ekspert, kompetents B.3.6; Dokumendiekspert, kompetents B.3.7; on võimalik täiendavalt tõendada valitavaid kompetentse B.3.27–B.3.29; Hääleekspert, kompetents B.3.8; Infotehnoloogiaekspert, kompetents B.3.9; Jäljeekspert, kompetents B.3.10; Kiuekspert, kompetents B.3.11; Kujutiseekspert, kompetents B.3.12; Käekirjaekspert, kompetents B.3.13; Liiklusekspert, kompetentsid B.3.14 ja B.3.15; Lõhkeaineekspert, kompetents B.3.16; Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspert, kompetents B.3.17; Metalli- ja lasujäägiekspert, kompetents B.3.18; on võimalik täiendavalt tõendada valitavat kompetentsi B.3.28; Narkootilise aine ekspert, kompetents B.3.19; Näoekspert, kompetents B.3.20; Põlevvedelikuekspert, kompetents B.3.21; Sõrmejäljeekspert, kompetents B.3.22; Toksikoloogiaekspert, kompetents B.3.23; Tulekahjuekspert, kompetents B.3.24;

Tulirelvaekspert, kompetents B.3.25;
Värvkatteekspert, kompetents B.3.26.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Ekspertiisialale sobiv teise astme kõrgharidus (s.o magistrikraad või magistritasemel haridusega võrdsustatud haridus)
2. Läbitud kohtuekspertiisi väljaõpe riiklikus ekspertiisiasutuses
3. Ekspertiisialane töökogemus ekspertiisiala üldjuhul 10 aastat
4. Kompetentsusnõuetega seotud enesetäiendamine vähemalt 40 akadeemilist tundi aastas, millest vähemalt 20 tundi valdkondlik
5. Karistusregistris puuduvad andmed tahtlikult toimepandud kuriteo kohta
6. Osalemine suulise ettekandega siseriiklikul või rahvusvahelisel konverentsil või seminaril
7. Loetelu punktides nimetatud nõuetest vähemalt viie täitmine:
 - 7.1. Erialaste koolituste läbiviimine asutusesiseselt või väljaspool ekspertiisiasutust
 - 7.2. Spetsialistide või eksperdiõpilaste juhendamine
 - 7.3. Üliõpilaste, eriala praktikantide või arst-residentide juhendamine
 - 7.4. Uute meetodikate ja juhendite väljatöötamises või olemasolevate täiendamises (sh valideerimises) osalemine koostajana või kontrollijana
 - 7.5. Osalemine valdkondliku seadusloome väljatöötamisel
 - 7.6. Osalemine erialastel rahvusvahelistel teadusüritustel või konverentsidel
 - 7.7. Erialase või teadusartikli, raamatu peatüki või raamatu kirjutamine (kirjutis peab olema avaldatud)
 - 7.8. Osalemine siseriiklikes või rahvusvahelistes uurimisprojektides

Nõuded kutse taastöendamisel

1. Sama taseme kehtiv kutse
2. Kompetentsusnõuetega seotud enesetäiendamine vähemalt 30 akadeemilist tundi aastas, millest vähemalt 10 tundi valdkondlik
3. Karistusregistris puuduvad andmed tahtlikult toimepandud kuriteo kohta

Kutse andmise korraldus, sealhulgas kutset taotleva või taastöendava isiku esitatavad dokumendid ning kutse taotleja või taastöendaja kutsealase kompetentsuse hindamise viis ja vormid, on reguleeritud justiits- ja kohtuteenistuse kutseala kutse andmise korras.

B.2 Kohtukriminalistikaekspert, tase 8 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Analüüsib iseenda omaduste, tunnete, võimete ja käitumise kohta käivat teavet, et paremini mõista iseennast ja oma kogemusi (eneserefleksioonioskus).

Enesejuhtimisoskused

2. Järgib oma töös Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi põhiväärtusi.
3. Järgib ekspertiisi tegemist puudutavaid seaduseid ja määruseid.
4. Täidab tööohutusnõudeid, kasutab tööd tehes ohutuid töövõtteid ja -vahendeid, isikukaitsevahendeid.
5. Järgib konfidentsiaalsuse nõudeid kohtuekspertiisiseadusest jt seadustest lähtuvalt.
6. Hindab enda tegevust protsesside juhtimisel, toob välja enda tugevused ja arenguvajadused ning kavandab tegevused enda arendamiseks.
7. Käsitleb ennast õppijana, vastutab enda arengu eest.

Lävimisoskused

8. Kasutab eesti keelt keeleseaduses sätestatud tasemel.
9. Kasutab inglise keelt tasemel B2 (vt lisa 1 – keelte oskustasemete kirjeldused) ja kasutab töös vajalikku võõrkeelset eriala terminoloogiat.
10. Teavitab valdkonnaga seotud isikuid koolituse tulemustest ja järeldustest (hinnangud, edasine tegevus, muudatusvajadused jm asjassepuutuv), juhendades kaasamise ja koostöö põhimõtetest.
11. Osaleb koostöövõrgustike või töögruppide tegevustes, avaldades arvamust, ja teeb ettepanekuid oma ekspertiisi valdkonnas.

12. Kasutab oma töös arvutit infotöötuse, kommunikatsiooni ja ohutuse jaoks vilunud kasutaja tasemel ning sisuloome ja probleemilahenduse jaoks iseseisva kasutaja tasemel (vt lisa 2 – digipädevuste enesehindamisskaala).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Ekspertiiside ja uuringute tegemine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Tutvub ekspertiisimäärusega/uuringu taotlusega ja muude ekspertiisiks esitatud materjalidega; tutvub visuaalselt ekspertiisi või uuringu objektiga; kontrollib ekspertiisi-/uuringumaterjalide ja saatedokumentide omavahelist vastavust; vastuolude või puudujääkide ilmnemisel taotleb materjalide täiendamist/parandamist. 2. Teeb ekspertiisi ja/või uuringu vastavalt juhenditele ja õigusaktidele, kasutades sobivat metoodikat ja arvestades rahvusvahelisi soovitusi. 3. Vormistab ekspertiisi-/uuringutulemused vastavalt õigusaktidele ja juhenditele, lähtudes ekspertiisiülesandest; koostab oma eriteadmistest lähtuvalt erapooletu, kategoorilise/tõenäolise eksperdiarvamuse/uuringuvastuse. 4. Osaleb menetlustoimingus vastavalt õigusaktidele.	
B.3.2 Osalemine kohtuistungil	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Töötab läbi ekspertiisi-/uuringumaterjalid; valmistub kohtuistungiks vastavalt eelinformatsioonile; vajadusel hangib lisateavet. 2. Ilmub kohtu kutsel kohtusse; vastab menetlusosaliste ja kohtu poolt esitatud ekspertiisiakti sisu või ekspertiisist keeldumise akti sisu selgitavatele küsimustele, annab teaduslikult põhjendatud vastuse; avaldab selgelt oma arvamust ning oskab esile tuua olulist. 3. Põhjendab küsimustele vastamiseks vajaliku lisaaja küsimist; vajadusel teeb taotluse täiendava ekspertiisi määramiseks; vastab kirjalikult küsimustele või vormistab täiendavalt ekspertiisiakti.	
B.3.3 Valdkonna arendamine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad 1. Hindab juhendite kaasajastamise vajadust, teeb ettepanekuid paranduste sisseviimiseks. 2. Koostab vastavalt eriala/valdkonna arengule uusi metoodikaid ja juhendeid, arvestades valdkonna vajadusi; korraldab vajadusel metoodikate valideerimist. 3. Osaleb võimalusel ekspertiisiliigis tehtavates võrdluskatsetes. 4. Analüüsib valdkonda reguleerivate juhendite ja õigusaktide kitsaskohti ning vajadust nende muutmiseks või täiendamiseks; tutvub seaduseelnõudega ja avaldab arvamust muudatuste/parenduste tegemisteks lähtuvalt oma eriala spetsiifikast. 5. Teeb erialaseid ettekandeid siseriiklikel või rahvusvahelistel erialakonverentsidel või -seminaridel. 6. Avaldab erialaseid artikleid siseriiklikes või rahvusvahelistes väljaannetes. 7. Osaleb valdkonnaga seotud täienduskoolitustel (konverentsid, seminarid, töötoad, veebipõhised koolitussüsteemid jne). 8. Hoiab end kursis võõrkeelse erialakirjandusega. 9. Jagab kolleegidega uuemat erialast teavet. 10. Juhib teadusprojekte või osaleb teadusprojektides.	
B.3.4 Koolitamine, juhendamine ja valdkonna populariseerimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad 1. Osaleb ekspertiisi valdkonna koolitusvajaduse hindamisel lähtuvalt vajadushinnangust ja nõudlusest. 2. Viib läbi loenguid ja praktilisi koolitusi ekspertidele, menettejatele jt asjassepuutuvatele isikutele; koostab koolitusmaterjale. 3. Valmistab ette väljaõppe- või taasväljaõppekava ekspertiisiliigiga seotud töötajatele või üliõpilaste juhendamiseks. 4. Juhendab väljaõppet või taasväljaõppet olevaid valdkonna töötajaid või üliõpilasi praktilistes tegevustes; jälgib õppekava täitmist ja soorituse kvaliteeti; koostab tulemuste kohta hinnanguid.	

5. Tutvustab eriala sisekaitse- või kaitseväge õppuritele, menetlejatele või kohtuekspertiisiga kokkupuutuvatele isikutele, lepingupartneritele, et suurendada teadlikkust, huvi ning arusaamist valdkonna olulisusest ja arengusuundadest.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel tuleb valida vähemalt üks spetsialiseerumine.

Alkoholiekspertiis

B.3.5 Alkoholiekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Valmistab etanooli sisalduse määramiseks proovi ette, viib analüüsi läbi, kasutades gaasikromatograafilist meetodit ja areomeetrit; analüüsib tulemusi ja teeb otsuse.
2. Valmistab alkoholi liigi määramiseks proovi ette, viib analüüsi läbi, kasutades gaasikromatograafilist ja leekfotomeetrilist meetodit; analüüsib tulemusi ja teeb otsuse.
3. Vaatleb illegaalsete alkoholivalmistamise seadmete uurimiseks esitatud asitõendeid; teeb otsuse esitatud asitõendite kasutamise võimalikkuse kohta puskariaparaadina.

DNA-ekspertiis

B.3.6 DNA-ekspertiisi ja -uuringu tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Võtab vastavalt ekspertiisiülesandele ekspertiisiobjektidelt ja/või isikutelt DNA-analüüsiks proove.
2. Teeb vajadusel kindlaks bioloogilise materjali tüübi.
3. Valib sobiva DNA-analüüsiks ettevalmistamise meetodika; langetab otsuse kasutatavate DNA-testsüsteemide ja reaktsioonitingimuste osas.
4. Interpreteerib DNA-profiili.
5. Võrdleb isikustamata DNA-profiile omavahel.
6. Võrdleb isikustamata DNA-profiile isikustatud DNA-profiilidega.
7. Viib läbi DNA-profiilide andmebaasiotsingu.
8. Arvutab DNA-profiili sageduse või hindab saadud DNA-tõendi kaalu.
9. Hindab isikutevahelist bioloogilist sugulust vastavalt ekspertiisiks esitatud eelandmetele ja DNA-analüüsil saadud tulemustele.

Dokumendiekspertiis

B.3.7 Dokumendiekspertiisi ja uuringu tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Kirjeldab ja dokumenteerib uuritava objekti (isikut tõendava dokumendi, juhiloa vm dokumendi) tunnused; valib võrdlusuuringuks vajaliku objekti ja/või kogub teavet uuritava objekti kohta.
2. Viib läbi erinevaid uuringuid kehtestatud meetodite järgi; kasutab vajadusel eriseadmeid; hindab, kas esitatud objekti puhul on tegemist võltsinguga.
3. Tuvastab kujutisi, materjali ja jälgi, kasutades sobivaid meetodeid vastavalt uuritava objekti eripärale; hindab, kas esinevad tunnused viitavad võltsimisele.
4. Tuvastab võltsingu korral võltsimise viisi ja klassifitseerib tunnuste alusel.
5. Arhiveerib ja süstematiseerib andmed.

Hääleekspertiis

B.3.8 Hääleekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Uurib/kuulab kõneleja tuvastamiseks ekspertiisiobjekte; hindab materjali kvaliteeti ja kvantiteeti ehk ekspertiisikõlblikkust; valmistab materjalid ette auditiivse ja akustilise analüüsi tegemiseks ning teeb analüüsi, kasutades sobivat tarkvara.

2. Uurib/kuulab autentimiseks ehk salvestise õigsuse määramiseks ekspertiisiobjekte; viib läbi helipildi vaatluse, kriitilise kuulamise, auditiivsete anomaaliade analüüsi, auditiivse analüüsi; vajadusel viib läbi testsalvestused.
3. Uurib/kuulab salvestuste arusaadavuse parandamiseks ekspertiisiobjekte, teeb kindlaks müra(de) tüübi ja esinemise ning seejärel teostab müraeemalduse.
4. Kuulab/uurib transkribeerimise läbiviimiseks ekspertiisiobjekte; koostab transkriptsiooni(d) helisalvestiste mitmekordsel kuulamisel erinevatel valjustel ja erinevatel kiirustel; vajadusel viib läbi arusaadavuse parandamise (müraeemalduse).

Infotehnoloogiaekspertiis

B.3.9 Infotehnoloogiaekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Teeb andmekandjatest ekspertiisikoopiaid, kasutades kopeerimismeetodit.
2. Tuvastab märksõnade alusel informatsiooni; uurib dokumente (elektronkirjad, pildid jm) viidete põhjal.
3. Taastab kustutatud informatsiooni, tuginedes teadmistele failisüsteemide ja failide ülesehitusest.
4. Modelleerib andmekandjalt leitud informatsiooni põhjal kasutaja tegevused.
5. Tuvastab pahavara; jälgib pahavara tööd ja funktsionaalsust, kasutades virtuaalmasinat.
6. Kopeerib mobiilsetest seadmetest (nt mobiiltelefonid, tahvelarvutid, GPS-seadmed) andmeid, kasutades selleks ettenähtud vahendeid.
7. Eristab elektroonikakomponente ning teeb kindlaks elektroonikaseadmete tööpõhimõtted.

Jäljeekspertiis

B.3.10 Jäljeekspertiisi ja uuringu tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Uurib erinevaid ekspertiisiobjekte (jalatsi-, rehvi-, kindajälgi jms); töötleb, talletab ja jäädvustab uuritavad jäljed; uurib võrdlusmaterjali ja teeb võrdlusjäljed; võrdleb omavahel uuritavate jälgede ja võrdlusjälgede üld- ja eritunnuseid.
2. Uurib erinevaid ekspertiisiobjekte (murdmisriista-, tööriistajälgi jms); talletab ja jäädvustab uuritavad jäljed; uurib võrdlusmaterjali ja teeb võrdlusjäljed; võrdleb visuaalselt ja mikroskoopiliselt omavahel uuritavate jälgede ja võrdlusjälgede üld- ja eritunnuseid.
3. Uurib erinevaid ekspertiisiobjekte (ühtne tervik, tootmisprotsessis tekkinud jäljed, plommid jms); jäädvustab uuritavad jäljed; võrdleb omavahel uuritavaid jälgi vastavalt objektide eripäradele.
4. Uurib erinevaid ekspertiisiobjekte (vigastused riietel, verejäljed jm); jäädvustab uuritavad jäljed; kirjeldab jälgede tekkemehhanismi; võrdleb omavahel uuritavaid jälgi vastavalt objektide eripäradele.

Kiuekspertiis

B.3.11 Kiuekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Uurib teibil või objektil kiudude/karvade olemasolu tuvastamiseks teipi stereomikroskoobiga.
2. Analüüsib tulemusi, teeb otsuse kiudude/karvade olemasolu kohta.
3. Võrdleb asitõenditelt leitud kiude/karvu võrdluseks toodud objektide kiudude/karvadega, kasutades erinevaid mikroskoobe ja infrapunaspektromeetrit; analüüsib tulemusi.
4. Võrdleb kiudude/karvade identifitseerimiseks neid võrdlusmaterjalidega, kasutades erinevaid mikroskoobe ja infrapunaspektromeetrit; analüüsib tulemusi.

Kujutiseekspertiis

B.3.12 Kujutiseekspertiisi tegemine

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

1. Eristab videosalvestiste ja piltide kvaliteedi parandamisel erinevaid meediavorminguid ning teisendab videofaile ja pilte pakkimata meediavormingusse; vaatlleb ja vajadusel töötleb erivormingus videosalvestisi; kasutab erinevaid kvaliteediparandusfiltreid ja videotötlustarkvara (nt AVID, AMPED FIVE või mõni muu); taastab videosalvestisi haruldaste failisüsteemiga turvavideosalvestusseadmetest.

2. Kasutab videotööstustarkvara ning vajadusel kirjutab ja rakendab "Avisynth" või "Python" skripte videosalvestiste visuaalse kvaliteedi parandamiseks.
3. Installeerib ja kasutab turvavideosalvestiste mängijaid sündmusega seotud kaadrite eraldamiseks ja kujutise analüüsiks.
4. Eristab ja analüüsib metaandmeid; kasutab ekspertiisitarkvara erinevate failidega seotud raportite tegemiseks.
5. Analüüsib digitaalsete turvavideoseadmeid (sh kopeerib videoseadmetest videosalvestisi), järgides infotehnoloogiaekspertiisi põhimõtteid; valib optimaalse meetodi videosalvestusseadmetest kaadrite ja videosalvestiste saamiseks.
6. Taastab videosalvestisi failisüsteemi poolt hõlmamata alalt.
7. Hindab video- ja pildifailide autentsust, hinnates meediafailis olevaid tunnuseid.

Käekirjaekspertiis

B.3.13 Käekirjaekspertiisi ja uuringu tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Vaatleb vaidlustatud või võrdlusmaterjali visuaalselt; hindab materjali kvaliteeti ja kvantiteeti ehk ekspertiisikõlblikkust.
2. Uurib materjali spetsiaalsete seadmetega; viib läbi allkirjade või käekirjade võrdleva uurimise ühise kirjutaja tuvastamiseks.
3. Vaatleb allkirja või teksti kirjutaja tuvastamiseks vaidlustatud ja võrdlusmaterjali visuaalselt; hindab materjali kvaliteeti ja kvantiteeti ehk ekspertiisikõlblikkust; hindab võrdlusmaterjali vastavust vaidlustatud materjalile.
4. Uurib materjali spetsiaalsete seadmetega; viib läbi allkirjade või käekirjade võrdleva uurimise.

Liiklusekspertiis

B.3.14 Liiklustehnilise ekspertiisi tegemine

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

1. Määrab sõidukite vastastikuse asendi kokkupõrke hetkel, lähtudes vigastustest tehtud fotodest (vajadusel uurib ise sõidukite vigastusi); analüüsib vigastuste ulatust ja vigastusi tekitanud jõu suunda.
2. Määrab kokkupõrke koha ja sõidukite asendid teel, lähtudes sündmuskoha skeemist, vaatlusprotokollist ja fotodest; vajadusel tutvub sündmuskohaga.
3. Tuvastab arvutuslikult sõidukite liikumiskiirused, lähtudes menetleja poolt kogutud materjalidest; kasutab vajadusel vastavat arvutitarkvara.
4. Annab hinnangu juhi liiklusõnnetuse vältimise tehnilise võimaluse kohta, selgitades eelnevalt teise juhi, kes liiklusohu põhjustas.
5. Määrab jalakäijale otsasõidu koha ning jalakäija ja sõiduki vastastikuse asendi, lähtudes sündmuskoha skeemist, vaatlusprotokollist, fotodest, sõiduki vaatlusest ja kohtuarstliku ekspertiisi aktist; annab hinnangu juhi liiklusõnnetuse vältimise tehnilise võimaluse kohta.
6. Selgitab, kes autos olnud isikutest juhtis sõidukit liiklusõnnetuse hetkel, lähtudes sündmuskoha skeemist, vaatlusprotokollist, fotodest, sõiduki vaatlusest, kohtuarstliku ekspertiisi aktist ja vajadusel teistest ekspertiisiaktidest saadavatest andmetest.

B.3.15 Liiklustrassoloogia ekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Identifitseerib sõiduki, arvestades sõiduki tehnilist kompleksust, konkreetseid identifitseerimis-parameetreid; kasutab spetsiaalseid tööriistu, elektroonilist tarkvara ja vajadusel vastavaid kemikaale.
2. Analüüsib sõidukite vahelise kontakti toimumise võimalikkust; uurib ja võrdleb sõidukitel esinevaid jälgi; kasutab vastavat arvutitarkvara.

Lõhkeaineekspertiis

B.3.16 Lõhkeaineekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Valmistab lõhkeaine olemasolu tuvastamiseks proovi ette; viib analüüsi läbi, kasutades kromatograafilisi või muid meetodeid; analüüsib tulemusi, teeb otsuse lõhkeaine olemasolu kohta.

2. Võrdleb lõhkeaine identifitseerimiseks saadud tulemusi standardainetega/lõhkeainete kollektsiooni kuuluvate ainetega.

Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspertiis

B.3.17 Lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspertiisi ning uuringu tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Uurib ekspertiisiobjekte (lõhkeseadeldisi, lõhkematerjale, pürotehnilisi tooteid, nende osi jm); fotografeerib objektid ning kirjeldab nende üld- ja eritunnuseid; teeb objektidest röntgenülesvõtted ning võtab aineproove; saadud info põhjal identifitseerib esitatud objektid.
2. Tuvastab uurimisel saadud info põhjal objektide ehituse ja omadused, kasutades katalooge, erialakirjandust, andmebaase ja/või võrdlusmaterjale; mitme ekspertiisiks esitatud objekti puhul hindab nende omavahelist kokkusobivust ja nendest lõhkeseadeldis(t)e moodustamise võimalikkust.
3. Katsetab ekspertiisiobjekte nende kasutuskõlblikkuse (lõhke- või pürotehnilise aine sisaldumise, plahvatusvõimelisuse või teiste omaduste) kontrollimiseks.
4. Uurib plahvatusega seotud objekte ja fragmente, fikseerib nende iseloomulikud tunnused ning võtab vajadusel aineproovid; sorteerib fragmendid ühiste tunnuste alusel; sobitab fragmente kokku, võrdleb neid ja ühildab võimaliku lõhkeseadeldise tuvastamiseks.
5. Hindab, kas ja kuivõrd on tuvastatud fragmendid ja osad plahvatuse toimumise ning plahvatanud objektiga seotud; kogutud info põhjal rekonstrueerib plahvatanud objekti ning tuvastab plahvatuse tekkepõhjuse ja muud asjaolud.

Metalli- ja lasujäägiekspertiis

B.3.18 Metalli- ja lasujäägiekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Valmistab metalli, lasujäägi, klaasi, värvkatte, aine, materjali võrdlusanalüüsi tegemiseks proovi ette.
2. Viib analüüsi läbi; võrdleb erinevaid materjale, kasutades elektronmikroskoopia uuringut; analüüsib tulemusi.
3. Teeb hõõglambi hõõgniidi mikroskoopilise uuringu; analüüsib tulemusi.

Narkootilise aine ekspertiis

B.3.19 Narkootilise aine ekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Teeb narkootilise aine tuvastamiseks sõeluuringu esialgse info saamiseks; valmistab proovi ette analüüsi läbiviimiseks.
2. Viib läbi analüüsi, kasutades kromatograafilisi meetodeid või infrapunaspektromeetrit; analüüsib saadud tulemusi ja teeb otsuse, mis ainega on tegemist.
3. Valmistab proovi ette narkootilise aine protsendilise sisalduse määramiseks; viib läbi protsendilise sisalduse määramise kromatograafilise meetodiga.

Näoekspertiis

B.3.20 Näoekspertiiside ja uuringute tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Hindab näokujutiste sobivust andmebaasiotsinguks ja võrdluseks.
2. Eraldab videosalvestisest sobivad kaadrid näokujutiste andmebaasiotsinguks ja võrdluseks.
3. Teostab näokujutiste andmebaasiotsinguid ja võrdleb näokujutisi omavahel.

Põlevvedelikuekspertiis

B.3.21 Põlevvedelikuekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Valmistab põlevvedeliku olemasolu tuvastamiseks proovi ette; viib analüüsi läbi, kasutades gaasikromatograaf-massispektromeetrit; analüüsib tulemusi, teeb otsuse põlevvedeliku olemasolu kohta.

2. Võrdleb põlevvedeliku identifitseerimiseks saadud tulemusi põlevvedelike kollektsiooni kuuluvate vedelikega.

Sõrmejäljeekspertiis

B.3.22 Sõrmejäljeekspertiisi ja uuringu tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Uurib ekspertiisiobjekte, valib meetoodika(d) naha papillaarkurrustiku jälgede esiletoomiseks, toob jäljed esile ja langetab esiletoodud jälgede kõlblikkust arvestades otsuse jälgede fotografeerimise osas.
2. Fotografeerib ja töötleb fotografeeritud naha papillaarkurrustiku jälgi.
3. Hindab naha papillaarkurrustiku jälgede individualiseeritavust, viib läbi naha papillaarkurrustiku jälgede andmebaasisotsinguid, võrdleb sündmuskoha jälgi omavahel ja isikujälgedega.

Toksikoloogiaekspertiis

B.3.23 Toksikoloogiaekspertiisi tegemine

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

Teeb vähemalt seitset järgmistest tüüpuuringutest:

1. Viib läbi etanooli määramise bioloogilistest materjalidest, kasutades gaasikromatograafi; analüüsib tulemusi.
2. Viib läbi ühealuseliste alkoholide ja teiste kergestilenduvate ühendite määramise bioloogilistest materjalidest, kasutades gaasikromatograafi; analüüsib tulemusi.
3. Teeb narkootiliste ja psühhotroopsete ainete määramiseks sõeluuringu esialgse info saamiseks; viib läbi analüüsi, kasutades kromatograafilisi meetodeid; analüüsib saadud tulemusi ning teeb otsuse, milliseid aineid antud proov sisaldab/ei sisalda.
4. Viib ravimite toimeainete määramiseks läbi analüüsi, kasutades kromatograafilisi meetodeid; analüüsib saadud tulemusi ja teeb otsuse, milliseid aineid antud proov sisaldab/ei sisalda.
5. Viib läbi karboksühemoglobiini määramise, kasutades CO-oksimeetrit; analüüsib tulemusi.
6. Tutvub toksikoloogia-alase kirjandusega; valib mürgistavate ainete määramiseks sobiva meetoodika; kontrollib meetoodika toimivust standardainetega; viib analüüsi läbi; teeb otsuse mürgistavate ainete olemasolu kohta.
7. Viib läbi etanooli metaboliitide määramise bioloogilistest materjalidest, kasutades vedelikkromatograafi; analüüsib tulemusi.
8. Viib läbi narkootiliste ja muude ainete määramist reoveest, kasutades vedelikkromatograafi; analüüsib tulemusi.
9. Viib läbi erinevate biomarkerite (näiteks Hx, BHB) määramise bioloogilistest materjalidest, kasutades vedelikkromatograafi; analüüsib tulemusi.

Tulekahjuekspertiis

B.3.24 Tulekahjuekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Teeb uuringutel saadud andmete põhjal kindlaks tulekahjukolde asukoha; otsib koldekoonuse jälgi ja suuremate kahjustustega piirkondi.
2. Hindab sündmuskoha olustiku uurimisel tulekahjustuste iseloomu; uurib tule leviku teid; otsib võimalikke süüteallikaid (elektriseadmed, hõõrdemehhanism, sigaretiotsad, küünlad jms).
3. Uurib objekti süttimise võimalikkust kontrollitavast süüteallikast (kütteseadmed, elektriseadmed, tehnoloogilised seadmed jms); saadud andmete põhjal tuvastab tulekahju tehnilise tekkepõhjuse (süüteallika).
4. Uurib laboris erinevaid ekspertiisiobjekte (elektriseadmeid jms); fotografeerib ja kirjeldab objektidel tuvastatud rikkele viitavad tunnused.
5. Uurib ja annab hinnangu tule levikut soodustavatele asjaoludele (hea gaasivahetus, suur põlemiskoormus jms).

Tulirelvaekspertiis

B.3.25 Tulirelvaekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Vaatleb esemete tulirelvade hulka kuuluvuse tuvastamiseks esitatud objekte, uurib nende ehituslikke tunnuseid; tuvastab esemete kasutusotstarbe ning kontrollib kahjustusvõimet ja töökindlust; saadud andmete põhjal määrab esemete tulirelvade hulka kuuluvuse.

2. Vaatleb padruneid, hindab nende ehituslikke tunnuseid, kasutusotstarvet ja tehnilist korrasolekut; tuvastab padrunite laskekõlblikkuse ning kahjustusvõime; saadud andmete põhjal tuvastab padrunite tulirelva laskemoona hulka kuuluvuse.
3. Uurib esitatud objekte ja neil kujunenud jälgi visuaalselt ja mikroskoopiliselt, määrab nende ehituslikud tunnused; määrab relva grupikuuluvuse, kasutades andmebaase, kirjandust ja infomaterjale.
4. Uurib esitatud objekte visuaalselt relva identifitseerimiseks kuulide ja padrunikestade järgi ja mikroskoopiliselt ning määrab nende ehituslikud tunnused; teeb võrdlusjäljed ning võrdleb neid esitatud objektile olevate jälgedega; saadud andmete põhjal identifitseerib relva.
5. Uurib esitatud objekte laskmise asjaolude tuvastamiseks lasujälgede ja laskmise olustiku järgi ning nendel olevaid vigastusi visuaalselt ja mikroskoopiliselt; teeb võrdlusjäljed ja uurib ning võrdleb neid esitatud objektile olevate jälgedega; tuvastab lasu trajektoori, nurga ning sisenemis- ja väljumisvigastused; saadud andmete põhjal tuvastab laskmise asjaolud.

Värvkatteekspertiis

B.3.26 Värvkatteekspertiisi tegemine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Uurib värvkatte osakeste olemasolu tuvastamiseks asitõendit sobiva mikroskoobiga ja infrapunaspektromeetriga; analüüsib tulemusi, teeb otsuse värvkatte osakeste olemasolu kohta.
2. Võrdleb asitõenditelt leitud värvkatte osakesi võrdluseks toodud objektide osakestega, kasutades erinevaid mikroskoobe ja infrapunaspektromeetrit; analüüsib tulemusi.
3. Võrdleb värvkatte osakeste identifitseerimiseks neid võrdlusmaterjalidega, kasutades infrapunaspektromeetrit; analüüsib tulemusi.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Spetsialiseerumisel dokumendiekspertiisiks ja metalli- ja lasujäägiekspertiisiks on võimalik lisaks tõendada vähemalt üks valitavatest kompetentsidest B.3.27-B.3.29

B.3.27 Paberrahaekspertiisi ja uuringu tegemine (Dokumendiekspert)

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Kirjeldab ja dokumenteerib uuritava paberraha (plastikraha) tunnused; valib võrdlusuuringuks vajaliku objekti või kogub teavet uuritava paberraha kohta.
2. Viib läbi erinevaid uuringuid kehtestatud meetodite järgi; kasutab eriseadmeid.
3. Kirjeldab õigeks osutunud paberraha korral kõrvalekaldeid näidist ja kannab andmed andmebaasi.
4. Tuvastab võltsingu korral võltsimise viisi, klassifitseerib võltsimistunnuste alusel võltsingu ning arhiveerib ja süstematiseerib andmed.
5. Klassifitseerib euro võltsingute korral võltsingu, vahetab infot teiste pädevate institutsioonidega ja täidab NAC (Rahvuslik euro paberraha võltsingute analüüsi keskus) ülesandeid, järgides Euroopa Keskpanka poolt kehtestatud reegleid.

B.3.28 Mündiekspertiisi ja uuringu tegemine (Dokumendiekspert, metalli- ja lasujäägiekspert)

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Kirjeldab ja dokumenteerib uuritava mündi tunnused; valib võrdlusuuringuks vajaliku objekti või kogub teavet uuritava mündi kohta.
2. Viib läbi erinevaid uuringuid kehtestatud meetodite järgi; kasutab eriseadmeid.
3. Kirjeldab õige mündi korral kõrvalekaldeid näidist.
4. Tuvastab võltsitud mündi korral võltsimise viisi ja klassifitseerib võltsimistunnuste alusel võltsingu ning arhiveerib ja süstematiseerib andmed.
5. Klassifitseerib euro võltsingute korral võltsingud, vahetab infot teiste pädevate institutsioonidega ja täidab CNAC (Rahvuslik euromüntide võltsingute analüüsi keskus) ülesandeid, järgides Euroopa Keskpanka poolt kehtestatud reegleid.

B.3.29 Käekirjaekspertiisi ja uuringu tegemine (Dokumendiekspert)	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Vaatleb vaidlustatud või võrdlusmaterjali visuaalselt; hindab materjali kvaliteeti ja kvantiteeti ehk ekspertiisikõlblikkust. 2. Uurib materjali spetsiaalsete seadmetega; viib läbi allkirjade või käekirjade võrdleva uurimise ühise kirjutaja tuvastamiseks. 3. Vaatleb allkirja või teksti kirjutaja tuvastamiseks vaidlustatud ja võrdlusmaterjali visuaalselt; hindab materjali kvaliteeti ja kvantiteeti ehk ekspertiisikõlblikkust; hindab võrdlusmaterjali vastavust vaidlustatud materjalile; 4. Uurib materjali spetsiaalsete seadmetega; viib läbi allkirjade või käekirjade võrdleva uurimise.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-28102025-2.2/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Reet Järving, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi DNA-osakond Kairi Kriiska-Maiväli, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi dokumendiosakond Sven Laanet, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi keemiaosakond Urmas Lõiv, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi liiklusosakond Krista Reinek, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi personalitalitus Aime Riikoja, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi toksikoloogiaosakond Margo Ritari, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi tehnikaosakond Merike Rump, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi kvaliteeditalitus Andra Sirgmets, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi biomeetriaosakond Gunnar Tasa, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi arenduse asedirektor
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	35
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	28.10.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	27.10.2030
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3119 Füüsika- ja tehnikateaduste tehnikud, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Forensic Expert, EstQF Level 8
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	